

***Zkoumej svět,
najdi sebe.***

***Explore the World,
Find Yourself.***

Školní vzdělávací program (ŠVP)
pro základní vzdělávání

Základní škola a Mateřská škola Čachrov
okres Klatovy, příspěvková organizace

Obsah

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	4
3 CHARAKTERISTIKA ŠVP.....	5
3.1 Zaměření školy.....	5
3.2 Obecné vzdělávací a výchovné strategie.....	6
3.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.....	8
3.4 Žáci nadaní a mimořádně nadaní.....	9
3.5 Průřezová témata.....	10
4 UČEBNÍ PLÁN 2017/2018.....	11
5 UČEBNÍ OSNOVY.....	12
5.1 Řeč a písmo / Speech and Writing.....	12
5.1.1 Charakteristika předmětu.....	12
5.1.2 Vzdělávací obsah předmětu.....	13
5.2 Příroda a společnost / Nature and Society.....	21
5.2.1 Charakteristika předmětu.....	21
5.2.2 Vzdělávací obsah předmětu.....	22
5.3 Umění a práce / Art and Craft.....	32
5.3.1 Charakteristika předmětu.....	32
5.3.2 Vzdělávací obsah předmětu.....	34
5.4 Pohyb a zdraví / Exercise and Health.....	42
5.4.1 Charakteristika předmětu.....	42
5.4.2 Vzdělávací obsah předmětu.....	42
6 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ.....	49
6.1 Zásady klasifikace.....	49
6.2 Hodnocení prospěchu.....	49
6.3 Hodnocení chování.....	50
6.4 Výchovná opatření.....	51
7 Závěrečná ustanovení.....	52

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Předkladatel

Základní škola a Mateřská škola Čachrov, okres Klatovy, příspěvková organizace, Čachrov 10, 339 01 Klatovy
IČO: 69983615; REDIZO: 650032314

ředitel školy: Petr Jansa

kontakt: <http://skolacachrov.cz>; reditel@skolacachrov.cz +420 730 637 763

součást školy	základní škola	mateřská škola	školní družina	školní jídelna	školní výdejna
IZO	102 164 096	107 542 391	115 300 066	102 604 991	164 100 458
telefon	378 609 311 ředitelna 378 609 310 sborovna	378 609 313		378 609 310	

Zřizovatel

Městys Čachrov, Čachrov 55, 339 01 Klatovy

IČO: 255319

telefon: 376 399 838

starosta městyse: Josef Bejvl

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplnost a velikost školy

Poskytujeme předškolní a základní vzdělání. V základním vzdělání směřujeme k naplnění tzv. *kompetencí* stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Takže děláme to, co všechny školy, jak nám ukládá zákon. Škola je neúplná, má jen první stupeň – 1. až 5. ročník.

Vedle žáků, kteří se u nás učí v běžném denním studiu, podporujeme také ty rodiče, kteří chtějí svoje děti učit a vychovávat sami, jak umožňuje §41 školského zákona. „Domácí“ žáci tvoří zhruba polovinu všech dětí, které se pod hlavičkou naší školy vzdělávají.

Umístění školy, budova, vybavení

Základní i mateřská škola sdílejí společnou budovu. Jde o prvorepublikovou stavbu, jež kdysi sloužila dětem a mládeži ze širokého okolí. Je poměrně velkoryse řešená a naprosto nám vyhovuje. Máme místa na učení i odpočinek i plno vybavení ještě z bývalého druhého stupně školy. K dispozici je několik učeben. Jedna se využívá ke čtení a psaní, další jako laboratoř, jiná místnost je hernou určenou zejména pro školní družinu i pobyt o přestávkách. Cvičit se dá ve slušně zařízené tělocvičně – a nebo hlavně venku na školním hřišti. Také máme cvičnou kuchyňku i malou školní dílnu. Obklopuje nás nádherná příroda, ve které se snažíme trávit co nejvíce času. Je postaráno i o obědy – vaříme ve vlastní kuchyni.

Čachrovská škola je z větších měst nejbližší Klatovům (zhruba 17 km po silnici) a Sušici (asi 22 km). Veřejné dopravní spojení je velmi omezené, prakticky se lze dostat pouze do Klatov autobusem. Spoj ovšem nejezdí v takovou dobu, aby se dal využít na dojíždění za sportem, kulturou nebo vzdělávacími aktivitami. Školní autobus už obec taky neprovozuje (i proto, že není řidič, ale ani bychom se do třináctimístného autobusu již nevešli). Na každou exkurzi je tak třeba zajistit externího dopravce, což akci značně prodražuje, přináší organizační potíže a zatěžuje i časově. I proto škola nebude realizovat pravidelnou výuku plavání. Nejbližší plavecký bazén je totiž až v Klatovech.

Charakteristika pedagogického sboru.

Výuku žáků zajišťují od září 2017 tři vyučující: dvě progresivní mladé učitelky a ředitel školy. Všichni splňují zákonné kvalifikační předpoklady pro práci a milují děti i svoji profesi. Podle potřeb žáků a možností pracovního trhu se také snažíme zajistit asistenty pedagoga.

3 CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 Zaměření školy

Zkoumej svět, najdi sebe.

Motto a zároveň název nového vzdělávacího programu shrnuje v jedné větě strategii školy. Naším cílem je, aby dítě objevovalo samo sebe skrze poznávání živé i neživé přírody, techniky i kultury. Okolní svět má sloužit jako zrcadlo, ve kterém se nalezne. Jako nástroj, jehož používáním odkrývá a kultivuje svoji vlastní osobnost. Aby mohlo dítě objevit a poznat sebe, musí ze sebe nejprve vyjít. A kam lépe jít než za zvířatům, do pralesa, na poušť, pod mořskou hladinu, do vesmíru, do dávné minulosti, do budoucnosti i do světa nespoutané fantazie. Tam všude se mohou hodnotit a porovnávat svoje dovednosti, znalosti a postoje, hledat a zjišťovat, co vlastně je člověk a kdo jsem já sám.

Jako nástroj ovšem slouží i jazyk, ať už mateřský, tak i angličtina. Nechceme a nebudeme vyučovat lingvistiku, vědu o jazyce, ale jazyk. Jazyk coby prostředek dorozumívání se, ne jako cíl sám o sobě. Proto výuku mluvnice v češtině omezuje na nezbytné minimum a zjednodušujeme i výuku pravopisu. Správné psaní i/y totiž většinou není potřeba složitě zdůvodňovat (jak se většinou vyžaduje). Naopak, stačí si zapamatovat několik základních analogických pouček a dítě by nemělo chybovat.

Matematika a přírodní vědy nás vedou skrze triviální znalosti k vyššímu cíli: k objevování vztahů a souvislostí. I paměť dnešního průměrného chytrého telefonu dokáže pojmout o několik řádů víc informací než ten nejschopnější lidský mozek. Genialita druhu Homo sapiens je ale v tom, že věci dokážeme vidět v souvislostech a vyvozovat z nich závěry důležité pro život. Proto vedeme děti k tomu, aby se ptali spíše *Proč?* a *Jak?* než *Kolik?*, *Kdy?*, *Kde?*, *Kdo?*, *Co?*

Zdravý vývoj emocionality podporujeme tím, že dítěti umožníme žasnout nad krásou světa nebo uměleckých děl, být uchvácen rytmem nebo melodií, nechat se unést ladným pohybem, kochat se z vlastnoručně vyrobených hraček a ozdob výrobků či pochutnat si na tom, co samo vypěstuje nebo uvaří.

Odrhovaná fráze „*V zdravém těle zdravý duch*“ je dalším takovým majákem, který ukazuje, kudy plout. Jednoznačně patří pohybová výchova k základním kamenům naší výchovy. Je nám jedno, jestli dítě bude někdy profesionálně sportovat, reprezentovat město nebo stát, protože o to nejde. Primární je, aby se naučilo mít rádo pohyb kvůli sobě samému. Pohyb jako prostředek zvyšování zdatnosti, jako cestu k utužování těla i vůle a u kolektivních her i jako způsob navazování a udržování přátelství s dalšími lidmi.

Člověk není solitér, nedokáže rozkvést, pokud je sám. *ζῷον πολιτικόν*, říkával už Aristotelés, člověk společenský. Proto nelze dítě vychovávat odtříženě od jiných lidí, vrstevníků především. Snažíme se proto pomoci dítěti nalézat svoje místo v kolektivu spolužáků, být ceněným členem třídy, ale přitom i rozvíjet vlastní jedinečnost.

Mezi žáky neděláme rozdíly žádnou separací. Učíme se společně a snažíme se chápat jeden druhého a rozumět si, využívat vzájemně schopností druhých a pomáhat tam, kde si kamarád pomoci neumí nebo nemůže. Módní označení pro to je v současnosti *inkluzí*.

Hlavní naší snahou je, aby se dětem ve škole líbilo a chodily sem rády. Na rozdíl od zaměstnanců za to nejsou placeny a do školy musí. Děláme vše pro to, abychom jim nezkrátili dětství, a aby se při tom všem, co se mají naučit, zvládly ještě smát a radovat.

3.2 Obecné vzdělávací a výchovné strategie

Individualizace

Individualizace ve výchově a učení vzhledem ke skutečným potřebám dítěte, ne k věku nebo ročníku – týká se použitých metod, cílů i obsahu učiva.

Dítě si určitou dovednost přirozeně osvojuje v době, kdy je k tomu fyzicky, mentálně i emocionálně zralé. Nelze na ně klást předčasně požadavky, jimž dosud nedorostlo. Přestože „průměrné“ dítě začíná chodit kolem jednoho roku, nelze věk dvanácti měsíců stanovit jako normu pro všechna batolata. Jsou mimina, která dělají první krůčky už v sedmi měsících, ale jsou i takové děti, které nechodí dřív než v roce a půl. Kdybychom takového špunta nutili ve třičtvrtě roce k chůzi, nejen, že bychom nic neuspěchali, ale dokonce bychom mu mohli dost vážně uškodit. Nechme o lézt po čtyřech a počkejme, až se samo bude stavět.

Stejné principy uznáváme i při učení se „školním“ dovednostem. Rozpětí věku, ve kterém se dítě zajímá o čtení, je ještě širší. Některé děti se spontánně naučí číst ještě před nástupem do školy, jiné se rozečtou až ve třetím, čtvrtém ročníku, dokonce i později.

Univerzální didaktické postupy neexistují. Jeden přijímá informace nejraději čtením, někdo raději obrázky, jiný chce, aby se mu předčítalo a vyprávělo, další si pamatuje jen to, co si osahá a vyzkouší. Většina dětí nemá problémy se slabikovou ani s genetickou metodou výuky čtení, ale jsou děti, na které zabírá jen čtení splyvavé. Ovšem ani to není pro všechny, někomu je zpívání při čtení protivné a nelze ho k tomu nutit.

Uplatňujeme proto v praxi výraznou individualizaci výuky vzhledem k vývoji dítěte, k jeho nadání a schopnostem. Zařazení do ročníků podle věku neodpovídá skutečným potřebám dětí, spíše by měly být zařazovány podle schopností. Pokud to jde, snažíme se o to, aby každý dostával tak těžké učení, jaké ještě zvládne.

Vzájemné učení

Vzájemné učení je vlastně zapojení spolužáků do učení (v angličtině *peer learning*).

Během evoluce po dobu nejméně několika set tisíc let se člověk vyvíjel v menších skupinách, kde dítě vyrůstalo v heterogenní skupině tvořené dospělými i dětmi obou pohlaví, různého věku a různých schopností. Dítě se učilo (a dodnes u přírodních národů – a také u vyšších primátů – většinou učí) pozorováním a napodobováním starších a zkušenějších. Pro dítě je přirozené učit se od jiných dětí. Ovládat mobil, skákat na trampolíně nebo jezdit na skateboardu se málokdy učí od rodičů, natož ve škole. Naučí se to buď intuitivně samy, nejčastěji ale od kamarádů nebo sledováním nadanějších (naživo, na videu, v televizi). Tak proč i ve škole nevyužít touhy dětí učit se od dětí i ochoty těch starších pomáhat mladším. Nejen, že se snáze mladší naučí od dětí než od učitele, ale prospěch má i ono starší dítě – vždyť nejvíce se člověk naučí učení druhých, jak známo.

Bezděčné učení

Jde o učení se mimochodem, nezáměrné, funkcionální: Například anglický jazyk se dětí učí jakoby „bokem“ při jiných činnostech.

Důležité postavení mají hry, soutěže a humor. Hra je nejefektivnějším učebním stylem i u dospělých, natož u dětí. Zastáváme názor, že vlastní „učení“ má probíhat převážně jen jako vedlejší produkt zábavné činnosti. Vycházíme z poznatků neurologů a psychologů, že učení je nejúčinnější, když se dítě baví a má k činnosti kladný vztah. Soutěž nemusí být vždy žádoucí, ale děti soutěží rády – s kýmkoli (i se sebou) a o cokoli. Pokud ohlídáme, aby každý občas vyhrál, nedojde jejich psychika žádné újmy. A humor proto, že je kořením života. Mimo to výrazně zvyšuje úspěšnost učení.

Důsledná výchova k důslednosti

Učitel by měl být pro dítě přirozenou autoritou, která neplyne z jeho funkce ani věku nebo fyzické převahy, nýbrž z jeho životních zkušeností, odborných vědomostí a dovedností, sebevědomí a lásky a respektu k dítěti.

Dítě musí vycítit, že je v první řadě milován a přijímán i se svými nedostatky. Jedině, je-li s ním zacházeno důstojně, naučí se i on respektovat svoje spolužáky a ostatní lidi. Není pochyb o tom, že pozná bezpečně jakoukoli přetvářku a faleš ze strany dospělého. Učitel nemůže uspět, pokud nemá upřímný zájem na dobro dítěte. Může a měl by kárat a potírat projevy nežádoucího chování, ale přesto nesmí odsuzovat dítě jako takové. Musí mu dávat naději, ukazovat mu správnou cestu a jít příkladem.

Dítě potřebuje zažívat pocit jistoty a bezpečí, kam patří i vědomí si stanovených hranic a limitů. Jednoznačná a nekompromisně vyžadovaná pravidla mu umožňují vynakládat veškerou energii na užitečný vlastní rozvoj. Co je pro dítě přínosné, to rozhodují ti, kdo za ně nesou odpovědnost – doma většinou rodiče, ve škole vyučující. V základních věcech týkajících se hlavně bezpečnosti a zdraví dětí se vyžaduje poslušnost bez podmínek.

Chceme vychovávat tak, aby žák si dokázal a chtěl pro sebe klást vysoké cíle, aby se nespokojil s ničím menším než maximem toho, čeho je schopen. Polovičatá řešení nejsou žádná řešení. Učíme děti, aby se nevzdávaly a dotahovaly věci do konce, i když je to někdy práce těžká, nudná, otravná.

Motivací k žádoucímu chování může být povzbuzení, pochvala, ocenění, jimiž se ovšem musí šetřit. Kde jde ale o základní principy jako je slušnost, ohleduplnost nebo zmíněná bezpečnost a zdraví, tam nelze akceptovat žádný pobídkový systém vnějších odměn. Je nutno, aby si dítě do dalšího života vytvořilo automatické návyky, aby požadované chování bylo pro dítě jedinou možnou volbou a bylo v tom důsledné. A k tomu je zapotřebí důslednosti i ze strany vychovatele.

Další principy

Usilujeme o to, abychom podávali učivo stravitelnou a zábavnou formou v logických celcích; rozvíjeli u žáků schopnost samostatné práce; zvykali žáky na to, aby sami dokázali svoji práci hodnotit; podporovali jejich touhu po poznání a jejich nadšení se učit a podporovali jejich tvořivost. Předkládáme žákům problémové úlohy a tím je podněcujeme k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Učíme je stručně, logicky a výstižně s vyjadřovat ústně i písemně. Co nejvíce zařazujeme práci ve dvojicích a skupinách a společně s žáky vytváříme pravidla týmové práce a snažíme se řídit se jimi. Vedeme děti k ohleduplnosti, zdvořilosti, úctě a slušnému chování k druhým lidem. Podporujeme potřebu dětí sdílet zážitky s ostatními lidmi a dělit se s nimi o své dojmy. Rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí a k přírodě a ukazujeme žákům, jak žít zdravě a dbát o svou bezpečnost.

K dosažení cílů ŠVP může být vzdělávání zajišťováno podle možností školy všemi formami, které umožňuje školský zákon a prováděcí předpisy, z hlediska vyučovacího prostředí vzděláváním v prostorách školy i mimo ně (zejména na školách v přírodě, zotavovacích akcích ve zdravotně příznivém prostředí, výjezdech do zahraničí, exkurzích, vycházkách a dalších akcích souvisejících s výchovně vzdělávací činností školy). Podmínky, obsah a organizační zajištění mimoškolních akcí jsou konkretizovány v dílčích plánech pro tyto akce.

3.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření.

Takové děti to mají i ve škole o něco těžší, proto se jim snažíme pomoci, jak je možno. Především se u všech žáků včetně těch šťastnějších snažíme o výchovu ke vzájemné toleranci a pomoci. Vzhledem k velmi nízkému počtu žáků ve třídě a výukovým strategiím a metodám, které nám takový stav umožňuje, nepovažujeme za nutné přijímat výraznější změny v přístupu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Individuální přístup je u nás samozřejmostí, konkrétní didaktické postupy se u každého žáka určí podle posouzení vyučujícího a případného doporučení poradenského pracoviště. V našem ŠVP je zakotven princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky. Pro žáky s lehkým mentálním postižením již vzdělávací obsah každého předmětu obsahuje minimální doporučené úrovně výstupů.

Podle potřeby žáků škola vypracuje podpůrná opatření. S Plánem pedagogické podpory (PLPP) bude seznámen žák, zákonný zástupce a všichni učitelé. PLPP obsahuje:

- a) popis obtíží žáka,
- b) stanovení cílů podpory,
- c) podpůrná opatření ve škole a v rámci domácí přípravy,
- d) způsob vyhodnocování účinnosti plánu.

Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování pedagogické podpory škola vyhodnotí PLPP.

Pokud je potřeba a jsou splněny zákonné podmínky, vypracuje škola do jednoho měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení ŠPZ a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce také individuální vzdělávací plán (IVP) žáka. Výchoziskem pro IVP je aktuální ŠVP. IVP obsahuje:

- a) údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem,
- b) identifikační údaje žáka,
- c) údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka.
- d) informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- e) o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- f) o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- g) o případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.
- h) jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Škola konzultuje IVP se ŠPZ a zákonnými zástupci žáka. Úpravy je možno dělat během celého školního roku.

3.4 Žáci nadaní a mimořádně nadaní

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Vycházíme z principu nejlepšího zájmu žáka.

V případě potřeby využijeme pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Podle potřeby žáků škola vypracuje podpůrná opatření. S Plánem pedagogické podpory (PLPP) bude seznámen žák, zákonný zástupce a všichni učitelé. PLPP obsahuje:

- a) popis obtíží žáka,
- b) stanovení cílů podpory,
- c) podpůrná opatření ve škole a v rámci domácí přípravy,
- d) způsob vyhodnocování účinnosti plánu.

Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování pedagogické podpory škola vyhodnotí PLPP.

Pokud je potřeba a jsou splněny zákonné podmínky, vypracuje škola do jednoho měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení ŠPZ a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce také individuální vzdělávací plán (IVP) žáka. Východiskem pro IVP je aktuální ŠVP. IVP obsahuje:

- a) údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem,
- b) identifikační údaje žáka,
- c) údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka.
- d) informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- e) o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- f) o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- g) o případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.
- h) jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování vzdělávacích potřeb nadaného nebo mimořádně nadaného žáka.

Škola konzultuje IVP se ŠPZ a zákonnými zástupci žáka. Úpravy je možno dělat během celého školního roku.

Vyžaduje-li to zájem dítěte, lze nadané nebo mimořádně nadané přijmout k povinnému vzdělávání předčasně.

Škola se spojenými ročníky umožňuje žákovi účastnit se vyučování spolu se žáky vyšších ročníků, zabývat se náročnějším učivem a dosahovat náročnějších výstupů, než by odpovídalo jeho zařazení podle věku nebo ročníku.

3.5 Průřezová témata

Uvádíme jen ta témata uvedená v RVP, která formálně do výuky zařazujeme. Jsou vyučována formou integrace do výuky běžných předmětů. Učivo je vypsáno v kapitole týkající se konkrétního předmětu.

Průřezové téma (okruh):	Předmět a ročník, ve kterém je zařazeno:
Osobnostní a sociální výchova	
Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 1. až 5. ročník
Poznávání lidí – Poznávání lidí:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 1 a 2. ročník
Poznávání lidí – Komunikace:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 1. až 5. ročník
Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 3. až 5. ročník
Výchova demokratického občana	
Občanská společnost a škola:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 5. ročník
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	
Evropa a svět nás zajímá:	Příroda a společnost / Nature and Society – 3. až 5. ročník
Objevujeme Evropu a svět:	Příroda a společnost / Nature and Society – 3. až 5. ročník
Multikulturní výchova	
Kulturní difference:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 4. a 5. ročník
Lidské vztahy:	Řeč a písmo / Speech and Writing – 1. až 5. ročník
Environmentální výchova	
Ekosystémy:	Příroda a společnost / Nature and Society – 3. až 5. ročník
Základní podmínky života:	Příroda a společnost / Nature and Society – 2. a 3. ročník
Lidské aktivity a problémy životního prostředí:	Příroda a společnost / Nature and Society – 3. až 5. ročník
Mediální výchova	
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:	Příroda a společnost / Nature and Society – 3. až 5. ročník

4 UČEBNÍ PLÁN 2017/2018

Učební plán s rozdělením hodin týdenní dotace podle vzdělávacích oborů:

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vzdělávací okruhy	Vyučovací předmět	Zkr.	1.	2.	3.	4.	5.	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	všechny okruhy	Řeč a písmo	Ř	6	7	7	7	7	34
	Cizí jazyk	všechny okruhy	Speech and Writing		3	3	3	3	3	15
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	všechny okruhy	Příroda a společnost	P	4	4	4	4	4	20
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	všechny okruhy	Nature and Society		1	1	3	3	3	11
Umění a kultura	Hudební výchova	všechny okruhy	Umění a práce Art and Craft	U	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	všechny okruhy			1	1	2	1,5	1,5	7
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	všechny okruhy			1	1	1	1	1	5
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	všechny okruhy						0,5	0,5	1
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	všechny okruhy	Pohyb a zdraví	Z	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	17,5
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho zdraví	Exercise and Health		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Celková dotace					21	22	25	25	25	118

Rozvrh hodin nestanoví přesné časové vymezení. Zaměření učiva na určitý vzdělávací obor nebo okruh se odvíjí od potřeb jednotlivých žáků, od aktuálně probíraných témat, konkrétních okolností, možností a příležitostí. Pokud v jednom týdnu dojde k nerovnoměrnému čerpání hodinové dotace, v dalších týdnech by se nerovnost měla kompenzovat. Je na odpovědnosti učitele dodržet přibližnou týdenní dotaci stanovenou tímto plánem.

5 UČEBNÍ OSNOVY

5.1 Řeč a písmo / Speech and Writing

5.1.1 Charakteristika předmětu

Vymezení předmětu

Jde o integrovaný předmět (viz Učební plán). Celková týdenní dotace v 1. až 5. ročníku je 49 hodin, z toho je 34 hodin vyčleněno oboru Český jazyk a literatura a 15 hodin Cizímu jazyku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Strategie jazykového vzdělávání by se dala popsat heslem „No child left monolingual“. Chceme dosáhnout toho, aby se žák již od prvního ročníku vedle poznávání a kultivace mateřštiny setkával i s angličtinou coby nástrojem komunikace mezi ním a učitelem, mezi ním a virtuálním světem okolo. Ideálně i mezi žáky navzájem. Děti se díky plasticitě jejich mozků dokáží rychle naučit neuvěřitelně mnoho věcí, které jsou předmětem jejich zájmu. Klíčem ale je onen zájem. Proto chceme navodit prostředí, ve kterém budou děti cizí jazyk potřebovat. Vedle předmětu Anglický jazyk může v angličtině probíhat výuka části předmětů, anglicky klademe instrukce, pokyny, žádosti, prosby, otázky, anglicky odpovídáme na dotazy, angličtina se uplatňuje ve zpěvu, při pohybu, výtvarných a pracovních činnostech i při hře a také při činnostech ve školní družině a o přestávkách.

V obou jazycích chceme postupně zdokonalovat dovednosti žáka dorozumívat se ústně, v mateřštině i písemně. V češtině je cílem, aby se žák vyjadřoval srozumitelně, věcně, originálně. Aby dokázal rozlišit jazykové styly a používat hovorovou a spisovnou češtinu. Ústní projev by měl být zřetelný se správnou výslovností a slovním i větným důrazem a intonací. Žák má rozumět slyšenému slovu a pochopit smysl sdělení.

Usilujeme o to, aby se žák naučil psát, a to tak, aby psaní bylo automatické, aby se při psaní mohl soustředit na obsah sdělení, nikoli na krasopis. Proto preferujeme spíše jednodušší nevázané formy ručně psaného písma (jako např. Comenia Script) před tradičním vázaným písmem. Rodiče si ale pro své dítě mohou vázané písmo zvolit a my se jim přizpůsobíme.

Cílem výuky čtení je naučit žáka číst nejen formálně dobře, ale hlavně aby pochopil smysl textu. Vedeme ho k samostatnosti, ale i spolupráci, aby dokázal pracovat s nejrůznějšími pomůckami (slovníky, příručkami, internetem, encyklopediemi apod.). Podporujeme ho, aby s odvahou a dovedností svoje názory hájil správnou argumentací (ne pěstmi), aby měl trpělivost vyslechnout myšlenky druhých a pokoušel se je věcně kriticky posoudit. Snažíme se taky, aby se učily odhadovat a plánovat svoji práci. Čtení vyučujeme oběma hlavními metodami: analyticko-syntetickou (slabikovou) i genetickou (po písmenech). Záleží jen na dohodě mezi rodiči a vyučujícím.

V angličtině jsou pochopitelně nároky mnohem nižší. Cílem je ponořit dítě do anglického jazykového prostředí, vytvářet v něm nenásilnou formou schopnost dešifrovat cizojazyčný kód a postupně ho přejímat do aktivní komunikace. V první fázi (zhruba 1. až 2. ročník) jde téměř výhradně o jazyk mluvený. Vizualní komunikace sestává hlavně z gest a obrázků, u většiny žáků až od třetího ročníku přistupují i jednoduchá sdělení písemná. Čtení anglického textu se učí globální metodou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – učitel vede žáka ke stálému zdokonalování čtení, psaní, řečového projevu; Žák je motivován k aktivnímu přístupu k učení. Osvojuje si metody samostudia i práce ve skupině.

Kompetence k řešení problémů – žák navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry; žáci si vzájemně radí a pomáhají; učitel hodnotí práci žáka způsobem, který mu umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence komunikativní – učitel vede žáka k výstižnému a kultivovanému projevu; žák prezentuje své myšlenky a názory, dokáže se zeptat v případě nejasností, požádat o radu a radu poskytnout.

Kompetence sociální a personální – učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů, vede je k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu, vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky. Žák se učí respektovat pokyny vyučujícího i společná pravidla.

Kompetence občanské – učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí, k ostatním lidem i k sobě; žák se učí zvládat komunikaci i ve vyhraněných situacích.

Kompetence pracovní – učitel vede žáka k organizování a plánování učení a požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů.

5.1.2 Vzdělávací obsah předmětu

Český jazyk a literatura

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti

ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev

ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení

ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty

ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti

ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání

ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen

ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky

ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby

ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost

ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty

Učivo – 1. až 3. ročník:

čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, znalost orientačních prvků v textu);

věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací,)

naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné

naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost),

vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku

ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry

ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích

ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje

ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty

ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení

ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy; ovládá hůlkové písmo

ČJL-5-1-09p tvoří otázky a odpovídá na ně

Učivo – 4. a 5. ročník:

čtení – praktické čtení (důraz na plynulost)

věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)

naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné

naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost),

vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 3. ročník::

ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky

ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves

ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy

ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky

ČJL-3-2-01p tvoří slabiky

ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky

ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Učivo – 1. až 3. ročník:

zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

pravopis – lexikální

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa

ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího

ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik určuje samohlásky a souhlásky

seřadí slova podle abecedy

správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě

správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Učivo – 4. a 5. ročník:

zvuková stránka jazyka – modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice

pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku

ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu

ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění

ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně

ČJL-3-3-02p reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Učivo – 1. až 3. ročník:

poslech literárních textů

zážitkové čtení a naslouchání

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, přirovnání

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je

ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma

ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek

ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy

ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti

ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše

rozlišuje pohádkové prostředí od reálného

ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo – 4. a 5. ročník:

poslech literárních textů

zážitkové čtení a naslouchání

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Cizí jazyk

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně

CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

Učivo – 1. až 3. ročník:

zvuková a grafická podoba jazyka – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

slovní zásoba – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů

tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

Očekávané výstupy – 5. ročník:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu); rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

CJ-5-4-01 je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Učivo – 4. až 5. ročník:

zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

slovní zásoba – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem

tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Člověk a jeho svět

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy

ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování

ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Učivo – 1. až 3. ročník:

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

právo a spravedlnost – práva a povinnosti žáků školy

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení

ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-2-01p, ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci

ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých

ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

Učivo – 4. a 5. ročník:

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase; zná rozvržení svých denních činností

ČJS-3-3-02p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

Učivo – 1. až 3. ročník:

orientace v čase a časový řád – určování času, kalendář, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby

báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek

ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik

ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí bydliště

Učivo – 4. a 5. ročník:

orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Průřezová témata zařazená do předmětu Řeč a písmo / Speech and Writing:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí: 1. až 5. ročník, učivo: poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady

Poznávání lidí – Poznávání lidí: 1 a 2. ročník, učivo: chování lidí – vlastnosti lidí

Poznávání lidí – Komunikace: 1. až 5. ročník, učivo: komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči

Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: 3. až 5. ročník, učivo: etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům; právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola: 5. ročník, učivo: právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

Multikulturní výchova

Kulturní difference: 4. a 5. ročník, učivo: rozdíly mezi anglosaskou a českou kulturou, zejména témata týkající se dětí: škola, trávení volného času, zvyky, slavení svátků apod.

Lidské vztahy: 1. až 5. ročník, učivo: charitativní organizace pomáhající v zemích tzv. třetího světa, váleční, ekonomičtí, náboženští a političtí uprchlíci

5.2 Příroda a společnost / Nature and Society

5.2.1 Charakteristika předmětu

Vymezení předmětu

Integrovaný předmět Příroda a společnost / Nature and Society je dotován 31 hodinami týdně, z toho spadá na vzdělávací obor Matematika a její aplikace 20 hodin a na oblast Člověk a jeho svět 11 hodin.

Výchovné a vzdělávací strategie

Jak napovídá název předmětu, setkávají se zde děti především s přírodními vědami, mezi něž pochopitelně patří matematika. Ta tvoří páteř předmětu. Matematika je v našem pojetí právě nástrojem potřebným k pochopení našeho světa, a to včetně lidmi vytvořené civilizace a kultury. Bez matematických dovedností nelze kvantifikovat a třídit poznatky o vesmíru, přírodě, člověku, historii, společnosti.

Dítě by mělo být vedeno objevování souvislostí, jejichž pochopení má přednost před mechanickými rutinními dovednostmi. Přestože pro praktický život i další studium dětí považujeme za nezbytné osvojení si určitých aritmetických dovedností včetně malé násobilky z paměti, žák má především dokázat rozhodnout, jaký typ operace, jaký postup pro řešení problému zvolit.

Jde nám především o rozvoj myšlení dítěte, podporování vrozené tvořivosti, schopnosti hledat různá řešení, o posilování vůle (hned se nevzdávat) a schopnosti spolupráce s ostatními. V matematice se také žák učí formulovat problém, exaktně se vyjadřovat, učí se zobecňovat a abstrahovat, je veden k tomu, aby hledal podstatné informace a odlišil je od nepodstatných a aby se právě po podstatě pídil.

Takovýto „matematický“ přístup se uplatňuje i v ostatních oborech – je jedno, zda se učíme o ekosystému lesa nebo o společenském zřízení ze Karla IV. Vždy hledáme souvislosti a rozlišujeme důležitá data od balastu. Využíváme při tom „tvrdých“ i „měkkých“ nástrojů, tedy encyklopedií, počítačů, mikroskopů a dalšího nářadí, respektive znalostí, zkušeností, pracovních postupů a „know-how“. Spolupráce mezi žáky ani pomoc učitele u nás není trestná, naopak. Žáky vedeme k tomu, aby si vytvořili pracovní návyky, které se jim budou hodit v reálném životě. Mezi takové patří i schopnost práce v týmu a ochota dát v zájmu společné věci k dispozici vlastní dovednosti a zkušenosti a využít zkušeností a dovedností svých kolegů.

Velký důraz klademe také na osvojení si základů tzv. finanční gramotnosti. K tomu slouží i používání vlastní školní měny, se kterou si děti zvykají peníze počítat, měnit, učí se šetřit, plánovat, nakupovat, prodávat, smlouvat, půjčovat, řešit dluhové krize.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – nabízíme pestrou paletu podnětů a umožňujeme tak žákovi intelektuální seberealizaci, která je základem jeho poznání smyslu této práce a jádrem motivace k další práci.

Kompetence k řešení problémů – série úloh a problémů různé náročnosti dovolují žákovi budovat vlastní řešitelské strategie a tyto dále obohacovat, upřesňovat a rozvíjet. Zdůrazněn je spekulativní přístup, který kultivuje kritické myšlení žáka.

Kompetence komunikativní – podporujeme vzájemnou interakci žáků, zejména schopnost porozumět různým typům písemné informace, schopnost artikulovat vlastní myšlenku, interpretovat myšlenku spolužáka a efektivně pracovat ve skupině.

Kompetence sociální a personální – úspěšným řešením problémů narůstající obtížnosti získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost je závislá na klimatu třídy, jej vede k sociálně pozitivnímu chování.

Kompetence občanské – žáka vedeme k tomu, aby dokázal hájit svoje přesvědčení bez antagonistického postoje k přesvědčení spolužáka. Učí se také účinně pomáhat spolužákovi a spolupracovat ve skupině.

Kompetence pracovní – radost, kterou žák zažívá z úspěšného intelektuálního rozvoje buduje jeho potřebu smysluplné práce. Dovede si vážit času, vyhledává možnosti dalšího růstu.

5.2.2 Vzdělávací obsah předmětu

Matematika a její aplikace

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 3. ročník:

M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose

M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20

M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat

M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20

M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20, umí rozklad čísel v oboru do 20

Učivo – 1. až 3. ročník:

přirozená čísla, celá čísla

zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)

násobilka

vlastnosti početních operací s čísly

písemné algoritmy početních operací

Očekávané výstupy – 5. ročník:

M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení

M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel

M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel

M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel

M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku

M-5-1-06 porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel

M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty

M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000

M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla

M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100

M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách

M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100

M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy

M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla; používá kalkulátor

Učivo – 4. a 5. ročník:

přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky

zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)

násobilka

vlastnosti početních operací s čísly

písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 3. ročník:

M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času

M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života

M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek

M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20

zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu

uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Učivo – 1. až 3. ročník:

závislosti a jejich vlastnosti

tabulky

Očekávané výstupy – 5. ročník:

M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data

M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

M-5-2-01p vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu

M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce

určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích

provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času

uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

Učivo – 4. až 5. ročník:

závislosti a jejich vlastnosti

diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 3. ročník:

M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci

M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky

M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit

M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují

M-3-3-02p používá pravítko

Učivo – 1. až 3. ročník:

základní útvary v rovině – přímka, polopřímka, úsečka, trojúhelník, čtyřúhelník, mnohoúhelník, kruh

základní útvary v prostoru – krychle, koule

délka úsečky; jednotky délky

osově souměrné útvary

Očekávané výstupy – 5. ročník:

M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce

M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary

M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky

M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru

pozná základní tělesa

Učivo – 4. a 5. ročník:

základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník

základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec

délka úsečky; jednotky délky a jejich převody

obvod a obsah obrazce

vzájemná poloha dvou přímek v rovině

osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 5. ročník:

M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Učivo – 4. a 5. ročník:

například slovní úlohy, číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost

Člověk a jeho svět

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy

ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy

ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy

Učivo – 1. až 3. ročník:

domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace

obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině

naše vlast – domov, krajina, státní symboly

Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, cestování

mapy obecně zeměpisné – obsah, grafika

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu

ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického

ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje

ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany

ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě

ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí

ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest

ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

Učivo – 4. a 5. ročník:

domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace
obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné
budovy, dopravní síť

okolní krajina – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv
krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

regiony ČR – Plzeňský kraj a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod

naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa
a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování

mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Člověk a jeho svět

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi,
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy

ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování

ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Učivo – 1. až 3. ročník:

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce
rodiny

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní
emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

právo a spravedlnost – práva a povinnosti žáků školy

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro
soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne
se na společném postupu řešení

ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní
lidská práva nebo demokratické principy

ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne
a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů,
vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne
možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-2-01p, ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci

ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých

ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze

ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz

ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

Učivo – 4. a 5. ročník:

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase

ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností

ČJS-3-3-02p, ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

Učivo – 1. až 3. ročník:

orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek

ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik

ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji

ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Učivo – 4. a 5. ročník:

orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02 rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat

ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami

ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

Učivo – 1. až 3. ročník:

látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti

voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život

vesmír a Země – den a noc, roční období

rostliny, houby, živočichové – znaky života, význam v přírodě a pro člověka

životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; podnebí a počasí

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů

rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka

ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období

ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy

ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat

ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody

ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období

ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí

ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata

ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí

ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují

ČJS-5-4-06p reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech

ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami

Učivo – 4. a 5. ročník

látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život

nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam

vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období

rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí

rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy

rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění

ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla

Učivo – 1. až 3. ročník:

lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka,

péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života

ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu

ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života

ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti

Učivo – 4. a 5. ročník:

lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů

návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Průřezová témata v předmětu Příroda a společnost / Nature and Society

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá: 3. až 5. ročník, učivo: země sousedící s ČR – geografie, hlavní města, jazyk, ekonomika, kultura, přírodní podmínky; Evropa: státy, přírodní podmínky, lidé; svět: globus, kontinenty, vybrané země – lidé, kultura, jazyk, fauna, flóra, podnebí, přírodní zajímavosti, oceány; vesmír – Sluneční soustava

Objevujeme Evropu a svět: 3. až 5. ročník, učivo: země sousedící s ČR – geografie, hlavní města, jazyk, ekonomika, kultura, přírodní podmínky; Evropa: státy, přírodní podmínky, lidé; svět: globus, kontinenty, vybrané země – lidé, kultura, jazyk, fauna, flóra, podnebí, přírodní zajímavosti, oceány; vesmír – Sluneční soustava

Environmentální výchova

Ekosystémy: 3. až 5. ročník, učivo: místní ekosystémy – les, louka, pole, řeka a rybník; pouště a polopouště, savany, deštné lesy, moře a oceány, polární oblasti, vysokohorské oblasti

Základní podmínky života: 2. a 3. ročník, učivo: vzduch, voda, sluneční záření, teplo, potrava

Lidské aktivity a problémy životního prostředí: 3. až 5. ročník, učivo: původní přírodní krajina a krajina pozměněná člověkem (zemědělství, průmysl, dopravní stavby, sídla), znečišťování přírody a ochrana přírody

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: 3. až 5. ročník, učivo: zejména hledání informací podstatných a jejich extrakce z textu, reklama a její účel, zjednodušené, tendenční, manipulativní a klamavé informace v televizi, rozhlasu, tisku a na internetu, odhalení skryté reklamy, nebezpečí vyplývající z nedbalého čtení dokumentů (např. dluhová past)

5.3 Umění a práce / Art and Craft

5.3.1 Charakteristika předmětu

Vymezení předmětu

Předmět Umění a práce / Art and Craft vznikl integrací celých vzdělávacích okruhů Hudební výchova, Výtvarná výchova, Člověk a svět práce a Informační a komunikační technologie.

Hodinová dotace od 1. do 5. ročníku je pro jednotlivé okruhy stanovena takto: Hudební výchova 5 hodin, Výtvarná výchova 7 hodin, Člověk a svět práce 5 hodiny a Informační a komunikační technologie 1 hodina.

Výchovné a vzdělávací strategie

V okruhu Hudební výchova se snažíme obsáhnout tyto čtyři oblasti: vokální činnost – práci s hlasem, kultivaci pěveckého i mluveného projevu; instrumentální činnost – hru na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci; hudebně pohybovou činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty a poslechovou činnost – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob. Hlavním hudebním materiálem, na kterém se žáci učí, je česká a moravská lidová píseň, na druhém místě moderní umělá tvorba pro děti.

Výtvarné činnosti směřují k tomu, aby se u dítěte podchytil zájem o výtvarné umění a seznámilo se se základními pojmy, zákonitostmi a prostředky. Žák se učí chápat umění jako jeden z možných způsobů nazírání na svět a také komunikační prostředek. Učí se užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání.

Zejména okruh Člověk a svět práce (ale zčásti i ostatní) poskytuje příležitost osvojování si základních pracovních dovedností a návyků. Při hře a tvůrčí činnosti s různými materiály se žák učí plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Setkává se s různorodým materiálem (papír, dřevo, plast, kovy, textilie, kámen, stavební hmoty); zkouší si tvořivost na stavebnicích; pečuje o akvárium, domácí i zemědělská zvířata, o školní užitkovou i okrasnou zahradu; učí se správnému stolování a přípravě studených i teplých jídel a nápojů. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V moderní společnosti je nezbytnou součástí kvalifikace pro většinu zaměstnání i určitá úroveň počítačové gramotnosti. Žáci se v předmětu seznamují s obsluhou počítače obecně, poznávají jednotlivé součásti počítače a periferní zařízení a učí se ovládat počítače s operačními systémy Windows a Linux. Učí se pracovat s výukovými programy, kancelářskými aplikacemi, multimédií a internetem. Otvírá se jim gigantický svět internetu, jehož pozitiva se snažíme využívat (např. při hledání jinak stěží dostupných potřebných informací) a před jehož nebezpečími se učíme se chránit (především před možností zneužití citlivých údajů, před riziky anonymních pedofilů a před závislostmi).

Materiál k uměleckým a pracovním činnostem poskytuje mimo jiné i obor Člověk a jeho svět. Jeho témata směřují k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu, přírodniny a životní prostředí, poskytují žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům. Umožňují poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Podporují vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování, učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě, vedou k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích a seznamují je se stavbou živých organismů. Vedle přírodního prostředí seznamuje žáky také s rolí jednotlivce ve společnosti, se základy společenských dějin, uvádí je do souvislostí. V předmětu objevují význam společenství pro život jedince i naopak.

Na učivu předmětu Umění a práce / Art and Craft rozvíjíme i komunikativní jazykové dovednosti v obou vyučovacích jazycích. Žák se učí používat odbornou terminologii, pracovat podle ústních i písemných (převážně v češtině) pokynů, orientovat se v návodech k použití, sestavení, kuchyňských receptech apod. Spolu se specifickým slovníkem jednotlivých oborů poznává i logiku pracovních postupů.

Značný důraz je kladen na osvojení si automatizovaných návyků, které mají za cíl zefektivnit práci a hlavně eliminovat bezpečnostní rizika. Jde například o používání pracovních a ochranných pomůcek, úklid pracoviště, dodržování stanovených hygienických a bezpečnostních pravidel.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – žák je veden k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů; využívá poznatky v dalších výtvarných činnostech; zaujímá a vyjadřuje svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření; osvojuje si základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí, učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě, používá různé materiály, vhodné nástroje a nářadí. Žákovi dáváme příležitosti k pozorování, záznamu informací; vyhledávání informací z různých zdrojů, práci s internetem. Porovnává různé informace, vyhledává podobnosti a rozdíly, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování; je veden k objevování a poznávání všeho, co ho zajímá a v čem by v budoucnu mohl uspět.

Kompetence k řešení problémů – žák tvořivě přistupuje k řešení výtvarných úkolů; samostatně kombinuje vizuální prvky k dosažení obrazných vyjádření; přemýšlí o různorodosti interpretací téhož obrazného vyjádření. V pracovních činnostech promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů, rozvíjí svou tvořivost a uplatňuje vlastní nápady. Do výuky zařazujeme logické operace, třídění, přiřazování, uspořádávání v časovém sledu. Vedeme dítě k nahlížení situací z různých hledisek, identifikování různých názorů a postojů. Řešíme morální dilemata, hledáme příčiny a důsledky. Žák si upevňuje účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých. Při práci s počítačem je veden k samostatnému objevování možností využití ICT v praktickém životě, pro toto poznávání využívá dosud získaných zkušeností, na které navazuje; řešením problémových úloh se učí chápat, že v životě se při práci s ICT bude často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více.

Kompetence komunikativní – žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku, směr melodie, hudba slouží jako prostředek vyjadřování pocitů. Rozšiřuje si slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, učí se popsat postup práce, užívá správné pojmosloví. Dostává také podněty k přirozenému bezděčnému osvojování si cizího jazyka, zejména anglických termínů nezbytných pro komunikaci při tvořivých činnostech. Při pracovních činnostech se komunikativní kompetence rozvíjí zejména ústním a písemným formulováním závěrů aktivit, komunikací při práci ve dvojicích a skupinové a kooperativní práci. Psaný text slouží jako prostředek mediální komunikace. Žák se učí používat nová slovíčka a fráze v osvojovaných tématech. Vyjadřuje své myšlenky, poznatky a dojmy, reaguje na myšlenky, názory a podněty jiných. V ICT se učí využívat předností moderních forem elektronické komunikace.

Kompetence sociální a personální – žáci tvořivě pracují ve skupině, vzájemně si pomáhají a respektují různorodost názorů, vytvářejí společná díla, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku. Probírá se význam a důsledky zásad rovnosti a názorové plurality ve společnosti. Zařazují se témata jako tolerance a komunikace jako předpoklady soužití různých kultur, nahlížení situací z různých perspektiv jako prostředek prevence konfliktů, ale také předsudků a stereotypů. Žák rozlišuje vztahy mezi lidmi, etniky, státy. Žák odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností. Při hudební výchově se učí poznávat, objevovat a tolerovat hudební žánry a vkus druhých lidí.

Kompetence pracovní – učíme se o vývoji technologií při výrobě nástrojů a nářadí, dělbě práce, jejích předpokladech a důsledcích. Část učiva je věnována rozvoji řemesel a obchodování a jeho dopadům na způsob života a významu rozvoje vzdělanosti. Žák se učí pozorovat a zacházet s různými materiály, nástroji a vybavením a utvářejí si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti. Učí se chápat a dodržovat pracovní postupy i hygienická a bezpečnostní pravidla včetně používání ochranných pracovních prostředků, správným způsobem užívají materiál a pracovní nástroje a správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami.

Kompetence občanské – žák si vytváří pozitivní vztah k práci a odpovídá za kvalitu svých i společných výsledků práce. Na základě kritérií hodnotí své činnosti nebo výsledky své práce. Je zběžně seznámen s platnými zákony a zvyklostmi souvisejícími s ochranou osobních údajů nebo autorskými právy. Dozvídá se o cílech a prostředcích politického boje, charakteristikách vývoje hierarchického uspořádání společnosti, o zařazení jednotlivce do společenské struktury. Porovnává postavení jednotlivých vrstev společnosti v minulosti a současnosti. Vytváří si ohleduplný vztah k přírodě; osvojuje si dodržování pravidel slušného chování, učí se poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu jednání a efektivnímu chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých.

5.3.2 Vzdělávací obsah předmětu

Hudební výchova

Očekávané výstupy – 3. ročník:

HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem

HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmitizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku

pozorně vnímá jednoduché skladby

Učivo – 1. až 3. ročník:

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost), hlasová hygiena

hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu

intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, hudební hry (ozvěna, otázka– odpověď apod.)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance

pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

kvality tónů – délka, síla, barva, výška

hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba

hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Očekávané výstupy – 5. ročník:

HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace

HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na rytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny

HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem

HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou

HV-5-1-03p doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje

HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy

pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb

správně hospodáří s dechem při interpretaci písní – frázování

Učivo – 4. a 5. ročník:

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu

hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu

dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.

intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka– odpověď apod.)

záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.

rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba přede her, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednodílná písňová forma (a–b)

záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance

pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

kvality tónů – délka, síla, barva, výška

vztahy mezi tóny – souzvuk, akord

hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu

hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace

interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Výtvarná výchova

Očekávané výstupy – 3. ročník:

VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ

VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky

VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností

VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu

VV-3-1-01p rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Učivo – 1. až 3. ročník:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus)

uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti nebo velikosti

reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly

smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby

typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama

přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

Očekávané výstupy – 5. ročník:

VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)

VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model

VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy

VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)

VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr

VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie

VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Učivo – 4. a 5. ročník:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru

uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření

reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly

smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby

typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama

přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací

komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření

proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Člověk a svět práce

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Učivo – 1. až 3. ročník:

vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)

pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití

jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

lidové zvyky, tradice, řemesla

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

Učivo – 4. a 5. ročník:

vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)

pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití

jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Učivo – 1. až 3. ročník:

stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů

práce s předlohou, jednoduchým náčrtem

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu

užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Učivo – 4. a 5. ročník:

stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů

práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Učivo – 1. až 3. ročník:

základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování

pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)

pěstování pokojových rostlin

rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

chov akvarijních nebo terarijních živočichů

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování

ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin

ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Učivo – 4. a 5. ročník:

základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo

pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)

pěstování pokojových rostlin

rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

chov akvariálních nebo terariálních živočichů

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Učivo – 1. až 3. ročník:

základní vybavení kuchyně

výběr, nákup a skladování potravin

jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

uplatňuje zásady správné výživy

Učivo – 4. a 5. ročník:

základní vybavení kuchyně

výběr, nákup a skladování potravin

jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

technika v kuchyni – historie a význam

Informační a komunikační technologie

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-1-01 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie

Informační a komunikační technologie-5-1-02 respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady

Informační a komunikační technologie-5-1-03 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-1-01p ovládá základní obsluhu počítače

Informační a komunikační technologie-5-1-02p dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

Učivo – 4. a 5. ročník:

základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce

struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení

operační systémy Linux, příp. Windows a jejich základní funkce

seznámení s formáty souborů

multimediální využití počítače

jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardwarem a softwarem

zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-2-01 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty

Informační a komunikační technologie-5-2-02 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích

Informační a komunikační technologie-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo – 4. a 5. ročník:

společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)

základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)

metody a nástroje vyhledávání informací

formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-3-01 pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

Informační a komunikační technologie-5-3-01p pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

Učivo – 4. a 5. ročník:

základní funkce textového a grafického editoru

5.4 Pohyb a zdraví / Exercise and Health

5.4.1 Charakteristika předmětu

Vymezení předmětu

Předmět vznikl integrací celé vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (obor Tělesná výchova) a částí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět (okruh Člověk a jeho zdraví). Je dotován 20 hodinami týdně pro celý 1. stupeň celkem. Z toho obor Tělesná výchova 17,5 hodiny a Člověk a jeho zdraví 2,5 hodiny.

Vzdělávací strategie

Výhodou školy je její poloha v přírodě, a tak se podle počasí chodí ven a jezdí po vedlejších cestách na koloběžkách. V zimě je možnost sáňkování a her na sněhu. Pokud počasí dovolí, snažíme se poznávat okolní krajinu při pěších výletech i na koloběžkách, dopravním prostředku, který naše škola již léta propaguje a často užívá. Celoročně také cvičíme samozřejmě v malé, ale dobře vybavené školní tělocvičně a na přilehlém hřišti včetně dětského s herními prvky.

Těžištěm předmětu jsou pohybové hry, kdy se dítě nenásilnou formou učí pohybovým stereotypům, získává a rozvíjí obratnost, vytrvalost, rychlost, sílu a odvalu, přičemž zažívá radost z pohybu a z vlastního úspěchu. Postupným zvyšováním náročnosti cvičení se žák učí překonávat obtíže, což se mu hodí pro život i další studium. Posilujeme také otužilost vůči chladu a tím obranyschopnost organismu častým pobytem venku a cvičením v chladu – i venku na sněhu.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – žák se učí novým pohybovým paradigmatům a je si vědom pokroků a dokáže je u sebe zhodnotit. Učí se také obecné pokyny i odbornou terminologii týkající se pohybu, sportovních aktivit, zdraví i lidského těla v českém i anglickém jazyce.

Kompetence k řešení problémů – žák dokáže samostatně řešit situace, ke kterým dochází při různých pohybových aktivitách, zejména při sportovních hrách a přijímat rozhodnutí v takových situacích. Dostává k tomu bezpočet příležitostí a jejich charakter se často liší od problémů v jiných předmětech svou živelností, spontánností a hlavně fyzickou náročností.

Kompetence komunikativní – při tělovýchovných aktivitách je téměř vždy potřeba nejen reagovat na pokyny vyučujícího, ale domlouvat se se spolužáky na pravidlech hry, na taktických pokynech, dítě musí umět požádat o pomoc, nabídnout ji. Učí se ovládat základy sportovní a tělovýchovné terminologie. V našem vzdělávacím programu navíc i v anglickém jazyce.

Kompetence sociální a personální – žák by dokáže účinně spolupracovat se spolužáky a svým družstvem při hrách. Tělesné aktivity (a úspěch či neúspěch v nich) významně ovlivňují sebepojetí dítěte. Učí se také zvládat emoce při vypjatých situacích, které sport přináší. Vedeme žáky, aby byli ohleduplní k méně zdatným spolužákům, aby se nevyvyšovali a svoje schopnosti dokázali použít ve prospěch ostatních (třeba tým, že převezmou roli trenéra, učitele, asistenta).

Kompetence občanské – tělesná výchova, pokud je vedena tak, že dítě spíše od pohybu neodrazuje, přispívá k navyku si pravidelné fyzické aktivity, jež je nezbytným předpokladem zdraví. V našem případě tělocvik pomáhá připravovat místní děti i na činnost v hasičském sboru, z nichž některé v něm poté mohou působit i v dospělosti.

Kompetence pracovní – rozvíjíme tím, že je často potřeba připravit cvičební nářadí, k čemuž je zapotřebí určité zručnosti a dodržování zásad bezpečnosti (stejně jako při samotném cvičení). Žáci se podílejí na úpravě herní plochy, rozmístění a nastavení nářadí, úklidu po cvičení apod.

5.4.2 Vzdělávací obsah předmětu

Tělesná výchova

Očekávané výstupy – 3. ročník:

TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti

TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení

TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy

TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost

TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám

zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

Učivo – 1. až 3. ročník:

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

význam pohybu pro zdraví, zdravý životní styl, druhy pohybových činností, her a sportů

příprava organismu, zahřátí, rozcvička; držení těla, dýchání, nápravné cviky, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

hygiena a bezpečnost při cvičení: v čem cvičit kdy a proč (vhodná obuv a oděv), kde cvičit (prostředí, cvičební prostor), kdy cvičit (denní doba, jídlo...), s čím cvičit (vhodné, nebo nebezpečné pomůcky a nářadí), na co si dát pozor, cvičení ve dvojicích a skupinách

zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná,

kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití

rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu

hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

získávání a rozvoj pohybových dovedností: rychlosti (cyklické, acyklické); síly (statické, dynamické, výbušné); vytrvalosti (aerobní i anaerobní); pohyblivosti (ohybnosti a pružnosti); koordinace pohybu; odvahy především pomocí pohybových her s využitím prvků:

(a) gymnastiky (průpravná cvičení; akrobacie – např. kotouly, stoj na rukou a hlavě a přemet stranou; přeskoky přes bednu, kozu, lano, švihadlo; šplh na laně, tyči, žebřinách; chůze na lavičkách a kladině; cviky na kruzích, na vodorovném a šikmém laně, na bradlech, na hrazdě);

(b) míčových her (přehazovaná, vybíjená a jejich obměny; prvky fotbalu, florbalu; hry s gymnastickým míčem; stolní tenis, líný tenis);

(c) her bez pomůcek (různé variety honiček) nebo s netradičními pomůckami (malými míčky, se skákacími kuličkami, padákem, lanem, švihadly, gumou apod.);

(d) atletiky (běhy – sprinty, střední tratě, střídavý běh; hody a vrhy různými předměty; skoky – přes překážku, daleký, vysoký; rozmanité štafety);

(e) úpolových sportů (hlavně z džuda a karate – kotouly a pády; úchopy, držení, porazy; jednoduché kopy, údery, úhyby a kryty; netradiční formy posilování; cvičení postřehu a rychlé reakce);

- (f) zimních sportů (jízda na saních a bobech, případně bruslení, výjimečně i lyžování; různé hry na sněhu);
- (g) ostatních sportů (turistika pěší a na koloběžkách, případně také např. posilování, tanec, jóga, free running, bouldering)

Speciální cvičení pro žáky s tělesným oslabením:

základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, relaxační cvičení – celková a lokální, dechová cvičení – správný dechový stereotyp;

A Oslabení podpůrně pohybového systému (poruchy funkce svalových skupin; poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení; poruchy páteře – vybočení páteře do strany; poruchy stavby dolních končetin):

cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu;

B Oslabení vnitřních orgánů (oslabení oběhového a dýchacího systému; oslabení endokrinního systému; obezita; oslabení vnitřních orgánů):

cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení;

C Oslabení smyslových a nervových funkcí (oslabení zraku; oslabení sluchu; neuropsychická onemocnění):

cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály

organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí

zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly

pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží

měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy

zdroje informací o pohybových činnostech

Očekávané výstupy – 5. ročník:

TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her

TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti

TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení

TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy

TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky

TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu

TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností

TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti

TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play

zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla

zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Učivo – 4. a 5. ročník:

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

význam pohybu pro zdraví, zdravý životní styl, druhy pohybových činností, her a sportů

příprava organismu, zahřátí, rozcvička; držení těla, dýchání, nápravné cviky, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

hygiena a bezpečnost při cvičení: v čem cvičit kdy a proč (vhodná obuv a oděv), kde cvičit (prostředí, cvičební prostor), kdy cvičit (denní doba, jídlo...), s čím cvičit (vhodné, nebo nebezpečné pomůcky a nářadí), na co si dát pozor, cvičení ve dvojicích a skupinách

zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná,

kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití

rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu

hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

získávání a rozvoj pohybových dovedností: rychlosti (cyklické, acyklické); síly (statické, dynamické, výbušné); vytrvalosti (aerobní i anaerobní); pohyblivosti (ohebnosti a pružnosti); koordinace pohybu; odvahy především pomocí pohybových her s využitím prvků:

(a) gymnastiky (průpravná cvičení; akrobacie – např. kotouly, stoj na rukou a hlavě a přemet stranou; přeskoky přes bednu, kozu, lano, švihadlo; šplh na laně, tyči, žebřinách; chůze na lavičkách a kladině; cviky na kruzích, na vodorovném a šikmém laně, na bradlech, na hrazdě);

(b) míčových her (přehazovaná, vybíjená a jejich obměny; prvky fotbalu, florbalu; hry s gymnastickým míčem; stolní tenis, líný tenis);

(c) her bez pomůcek (různé variety honiček) nebo s netradičními pomůckami (malými míčky, se skákacími kuličkami, padákem, lanem, švihadly, gumou apod.);

(d) atletiky (běhy – sprinty, střední tratě, střídavý běh; hody a vrhy různými předměty; skoky – přes překážku, daleký, vysoký; rozmanité štafety);

(e) úpolových sportů (hlavně z džuda a karate – kotouly a pády; úchopy, držení, porazy; jednoduché kopy, údery, úhyby a kryty; netradiční formy posilování; cvičení postřehu a rychlé reakce);

(f) zimních sportů (jízda na saních a bobech, případně bruslení, výjimečně i lyžování; různé hry na sněhu);

(g) ostatních sportů (turistika pěší a na koloběžkách, případně také např. posilování, tanec, jóga, free running, bouldering)

Speciální cvičení pro žáky s tělesným oslabením:

základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, relaxační cvičení – celková a lokální, dechová cvičení – správný dechový stereotyp;

A Oslabení podpůrně pohybového systému (poruchy funkce svalových skupin; poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení; poruchy páteře – vybočení páteře do strany; poruchy stavby dolních končetin):

cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu;

B Oslabení vnitřních orgánů (oslabení oběhového a dýchacího systému; oslabení endokrinního systému; obezita; oslabení vnitřních orgánů):

cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení;

C Oslabení smyslových a nervových funkcí (oslabení zraku; oslabení sluchu; neuropsychická onemocnění):

cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály

organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí

zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly

pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží

měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy

zdroje informací o pohybových činnostech

Člověk a jeho svět

Očekávané výstupy – 3. ročník:

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 3. ročník:

ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsahu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění

ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla

ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných

ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu

ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Učivo – 1. až 3. ročník:

lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka

péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství,

návykové látky, závislosti a zdraví – hrací automaty a počítače

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Očekávané výstupy – 5. ročník:

ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života

ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob

ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec, jezdec na koloběžce a cyklista

ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Minimální očekávané výstupy u žáků s lehkým mentálním postižením – 5. ročník:

ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu

ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života

ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události

ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti

ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky

ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo – 4. a 5. ročník:

lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince

péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality

návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích

přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

6 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

6.1 Zásady klasifikace

Myslíme si, že hodnocení má především plnit funkci motivační, poskytovat dítěti a rodičům zpětnou vazbu a pomoci žákovi pochopit chyby, kterých se dopouští a vidět příležitosti rozvoje. Klasifikace známkami to většinou nedokáže, proto dáváme přednost slovnímu hodnocení. Dosud se slovní hodnocení dávalo jako neoficiální příloha (na papíře bez státního znaku) ke známkovému vysvědčení, ale od letošního školního roku budou všichni žáci hodnoceni slovně.

Rodiče, kteří si slovní hodnocení pro své dítě nepřejí, mohou písemně požádat o klasifikaci.

Hodnotí vždy učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Pokud se neshodnou, rozhodne ředitel školy po předchozím projednání v pedagogické radě.

Při určování hodnocení v jednotlivých předmětech na konci hodnoceného období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé období. Podklady pro hodnocení získáváme těmito prostředky: především soustavným diagnostickým pozorováním žáka, celoročním sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy, analýzou výsledků činnosti žáka, konzultacemi s ostatními učiteli a také rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Vyučující vede žáka k realistickému sebehodnocení. Musí ho vést ke schopnosti analýzy svých úspěchů i chyb a učit ho, jak využívat svých předností a eliminovat vlastní nedostatky. Žák musí vědět, že hodnocení není forma testu či odměny, ale pouhým ohodnocením jeho výkonu v konkrétní situaci.

Při hodnocení učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi. Účelem ověřování znalostí není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí. Učitel přihlíží k věkovým zvláštěm žáka, k jeho rozumovým a tělesným dispozicím, zdravotnímu stavu i k tomu, že žák mohl v průběhu hodnoceného období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. Používá se zásadně individuální hodnocení. Hodnocení kritériální, normativní a subjektivní se neužívá. To znamená, že žáka hodnotíme výhradně srovnáváním aktuálních výsledků jeho vzdělávání s jeho vlastním předchozími výsledky, nikoli srovnáváním s požadavky učebního plánu, s výsledky spolužáků či představami vyučujícího. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavěch, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu neprezkoušuje.

Pokud vyučující žáka formálně přezkoušuje, oznámí žákovi výsledek přezkoušení a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Rodiče jsou o prospěchu a chování informováni průběžně telefonicky, elektronickou formou a ústně, v daných termínech i na třídních schůzkách. V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje zákonný zástupce žáka vyučující bez zbytečného odkladu.

Vyučující zajistí zapsání hodnocení také do evidence, která je vedena v elektronické podobě. Přestože na vysvědčení hodnotíme slovně, do školní evidence se slovní hodnocení převádí na klasifikaci, a to zejména kvůli přechodu žáků na druhý stupeň, možnému přechodu na jinou školu prvního stupně, kde se klasifikuje a také kvůli určení průměrného prospěchu, na jehož základě se určuje, zda žák prospěl s vyznamenáním, prospěl, a nebo neprospěl. Bližší pokyny udělí ke konkrétnímu pololetí ředitel školy.

6.2 Hodnocení prospěchu

Obecná vodítka pro udělení stupně prospěchu:

Stupeň 1 (výborný)

dosahuje mimořádných objektivních pokroků a zároveň splňuje nejméně dvě z následujících podmínek:

- a) dodržuje správné postupy a plní úkoly a pokyny učitele
- b) často projevuje originální a tvořivý přístup

c) jeví mimořádný zájem o předmět

Stupeň 2 (chvalitebný)

dosahuje objektivních pokroků a zároveň **splňuje nejméně dvě z** následujících podmínek:

- a) většinou dodržuje správné postupy a plní úkoly a pokyny učitele
- b) občas projevuje originální a tvořivý přístup
- c) jeví mimořádný zájem o předmět

Stupeň 3 (dobrý)

dosahuje objektivních pokroků a zároveň **splňuje jednu z** následujících podmínek:

- a) většinou dodržuje správné postupy a plní úkoly a pokyny učitele
- b) občas projevuje originální a tvořivý přístup
- c) jeví zájem o předmět

Stupeň 4 (dostatečný)

dosahuje částečných objektivních pokroků a zároveň **splňuje aspoň jednu z** následujících podmínek:

- a) většinou dodržuje správné postupy a plní úkoly a pokyny učitele
- b) občas projevuje originální a tvořivý přístup
- c) jeví zájem o předmět

Stupeň 5 (nedostatečný)

nedosahuje objektivních pokroků a zároveň **nesplňuje ani jednu z** následujících podmínek:

- a) většinou dodržuje správné postupy a plní úkoly a pokyny učitele
- b) občas projevuje originální a tvořivý přístup
- c) jeví zájem o předmět

Uvolnění z výuky povoluje ředitel školy na osobní nebo písemnou žádost zákonného zástupce žáka. Pro uvolnění na dobu delší než 1 týden je třeba závažného důvodu (např. zdravotního).

6.3 Hodnocení chování

Chování žáka se hodnotí samostatně, nelze do hodnocení chování promítat prospěch žáka a naopak. O klasifikaci chování žáka rozhoduje ředitel školy. Základním kritériem pro hodnocení chování je dodržování psaných pravidel chování (školní řád) i nepsaných, obecně přijímaných zásad slušného chování během hodnoceného období. Přihlíží se k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka. Škola hodnotí a klasifikuje žáky výhradně za jejich chování ve škole; při hodnocení se nepřihlíží k chování žáka v soukromí nebo na veřejnosti mimo prostory školy.

Kritéria pro hodnocení chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák dodržuje pravidla chování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Během klasifikovaného období se ojediněle dopustí závažnějšího přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy, nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu se školním řádem nebo pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy.

6.4 Výchovná opatření

Žákovi lze udělit tato formální výchovná opatření (příčemž za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně):

Pochvalu třídního učitele: za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci

Pochvalu ředitele školy: za mimořádný projev lidskosti, iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci

Napomenutí třídního učitele: za jednorázové méně závažné porušení školního řádu

Důtku třídního učitele: za jednorázové závažné nebo opakované méně závažné porušení školního řádu

Důtku ředitele školy: za jednorázové hrubé nebo opakované závažné porušení školního řádu

7 Závěrečná ustanovení

Tato verze školního vzdělávacího programu nahrazuje verzi předchozí a je závazná pro všechny žáky všech ročníků školy a pro všechny pedagogické pracovníky základní školy s účinností od 16. 10. 2017.

Podpis ředitele školy: